

Jenni Pitko vihr

Kirjallinen kysymys loukkaantuneiden villieläinten auttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Pohjois-Karjalan Enossa havaittiin kesällä 2021 emokarhu, jonka toiseen etujalkaan oli tarttunut pienpetorauta. Tilannetta seurattiin kesällä ja syksyllä 2021 tiiviisti. Syksyllä 2021 Itä-Suomen poliisi teki päätöksen nukuttaa karhu ja poistaa rauta sen jalasta nukutuksen aikana. Päätöksen jälkeen karhuemoa ja poikasias ei kuitenkaan enää havaittu eikä emoa saatu nukutettua.

Sama karhuemo, jolla on edelleen pienpetorauta jalassaan, havaittiin uudestaan kesällä 2022. Tänä vuonna poliisi on päättänyt kuitenkin, että karhu pitää lopettaa. Poliisi on konsultoinut päätöstään varten Luonnonvarakeskuksen eläinlääkäreitä. Lopettamispäätös on tehty pohjaten eläinsuojelulakiin, jonka 2 luvun 14 §:n mukaan eläin on lopetettava, jos eläin on sellaisessa tilanteessa, että sen hengissä pitäminen on ilmeistä julmuutta sitä kohtaan.

Karhu kuuluu EU:n luontodirektiivin IV liitteen nojalla suojeltuihin lajeihin. Direktiivin artiklassa 16 kielletään suojellun lajin tappaminen, mikäli myös muita keinoja on käytössä. Lisäksi eläinsuojelulain 14 §:ssä korostetaan myös velvollisuutta auttaa eläintä, ja tästä on poikettava vain, mikäli hengissä pitäminen on mainittua ilmeistä julmuutta.

Suomessa tilanteet, joissa suurpedoille jouduttaisiin tekemään operaatio, jossa raajaan kiinnittynyt rauta poistetaan, ovat olleet hyvin harvinaisia. Tästä syystä myös käytännön kokemuksia tällaisista operaatioista on hyvin rajatusti. Eläinsuojeluaktiivien ja kansalaisjärjestöjen haastattelemat ulkomaiset suurpetoasiantuntijat ovat olleet sitä mieltä, että rautojen poistaminen ei aiheuttaisi tarpeetonta kärsimystä karhulle vaan se voisi palautua ja jatkaa elämäänsä raudan irrottamisen jälkeen. He ovat myös pitäneet rautojen kirurgista poistoa maastossa mahdollisena sekä arvioineet, että karhu selviytyisi rautojen poistosta hyvin.

Kesällä 2021 havaittiin myös Lieksassa emokarhu, jonka jalkaan oli tarttunut pienpetorauta. Tämä yksilö lopetettiin elokuussa 2021. Sekä Enon että Lieksan karhujen tapauksissa poliisi on ollut haluton hyödyntämään ulkomaalaista osaamista, vaikka kesällä 2021 Lieksan karhun lopettamispäätöstä perusteltiin osittain sillä, että viranomaisten osaaminen ei riitä operaatioon, jossa karhulta yritettäisiin poistaa sen jalkaan tarttunut rauta.

Poliisi on todennut, että kesän 2021 kokemusten pohjalta on lisätty viranomaisten valmiuksia suorittaa operaatio, jossa jalkaan tarttunut rauta poistetaan. Poliisin mukaan tuo valmius on rakennettu viime kesän rautakarhukokemusten kautta. Valmiuksien rakentaminen on poliisin mukaan käytännössä tarkoittanut toimintasuunnitelmien tekemistä ja tehtävässä vaadittavien varusteiden hankintaa.

Kirjallinen kysymys KK 443/2022 vp

Vaikuttaa siltä, että edelleenkin suomalaiset viranomaiset eivät halua turvautua ulkomaalaisten asiantuntijoiden apuun. Maailmassa on lukuisia maita, joissa suurpetoja on lukumääräisesti runsaasti enemmän kuin Suomessa. Sellaisissa maissa, kuten Yhdysvalloissa ja Kanadassa, on pitkäaikaista käytännön kokemusta ja taitavia asiantuntijoita, joiden apua villieläinten auttamisessa on myös tarjottu suomalaisille viranomaisille.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus tekee, jotta vahingoittuneiden eläinten, kuten Enon karhuemon, kohdalla auttaminen on aina ensisijainen keino lopettamisen sijaan,

mitä hallitus tekee, jotta suomalaisten viranomaisten valmiudet auttaa vahingoittuneita luonnonvaraisia suurpetoja kehittyvät ja

mitä hallitus tekee, jotta Enon karhun kaltaisten tapausten kohdalla viranomaisilla olisi selkeät tulkintaohjeet siitä, milloin sekä luontodirektiivissä että eläinsuojelulaissa korkeaksi asetettu kynnys eläinten tappamiselle ylittyy?

Helsingissä 30.8.2022

Jenni Pitko vihr